

Vtisi domačinov

Pred nedeljskim odkritjem spomenika prvemu slovenskemu filmu »Na svoji zemlji« v Grahovem v Baški grapi

GRAHOVO-KORITNICA, 23. okt. — Revolucija, ki jo je prepletala domačnost, vtisi domačinov ob njihovi stoodstotni zavzetosti za boj proti okupatorju, hrepenenje po svobodi, ki do takrat primorskemu ljudstvu nikoli ni bilo dano ... To je zabeležil na celuloidnem traku prvi zvočni slovenski film »Na svoji zemlji«, ki ga je po scenariju Cirila Kosmača režiral France Štiglic.

Dve tretjini filma so posneli na Grahovem in v Koritnici v Baški grapi, kjer živi danes 490 ljudi. Takrat jih je bilo okrog 700. »Nosilci glavnih vlog Stane Sever, Lojze Potokar in Franci Presetnik so že pokojni, med mrtvimi sta tudi domačina Marija Golob in Jakob Kavčič, ki sta pri organizaciji filma in snemanju kadrov med domačini najbolj pomagala«, pravi 41-letni predsednik krajevnih skupnosti Grahovo-Koritnica Albert Manfreda.

»To je bil velik praznik za obe naši vasi, saj smo od spomladi do jeseni 1947, ko so snemali film, pri tem vsi sodelovali. Kot 13-letni otrok sem kahal lepilo da so oblepili most čez Koritnico. Najbolj mi je ostala v spominu razstrelitev železniške proge

med Grahovim in Koritnico.

Spregovoril je tudi Ivan Kavčič, sin Jakoba, ki je v filmu »tudi nekaj po domače povedal«. Takrat še niso uporabljali trikov, ampak so se morali bojevati kar s praviimi naboji. »Vsako jutro smo čakali, da se prične snemanje.«

Mirko Brovč iz Koritnice je bil takrat predsednik okraja v Tolminu. »Sem smo se preselili 1950. leta, ko smo na pogorišču domačije postavili nov dom. Ker sem bil poslanec republiške skupščine, sem med prvimi domačini videl film, ki so ga predvajali v skupščini. Ne morem povedati, kako prijetno mi je bilo pri srcu, saj je France Štiglic posnel prav tisto domače vzdušje med ljudmi, ki je resnično v obeh vaseh,

kjer so vsi sodelovali v boju proti okupatorju. Šestintrideset domačinov je žrtvovalo svoja življenja za svobodo.«

V spomin na snemanje prvega slovenskega zvočnega filma »Na svoji zemlji« bo društvo slovenskih filmskih delavcev v sodelovanju z Vibo-filmom, kino-podjetji, krajevno skupnostjo Grahovo-Koritnica in občinsko kulturno skupnostjo Tolmin pripravilo v nedeljo ob 12. uri v Grahovem spominsko slovesnost. Na njej bodo odkrili spomenik temu dogodku ter pripravili prijateljsko srečanje preživelih članov filmske ekipe in domačinov. Spomenik, ki predstavlja vsebino prvega slovenskega zvočnega filma, je delo Petra Jovanoviča.

PETER POTOCNIK